

Reykjavík 29. apríl 2021

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um áhafnir skipa, mál 701

Hinn 15. apríl sl. barst Samtökum ferðaþjónustunnar – SAF beiðni um umsögn um tillögu um frumvarp til laga um áhafnir skipa. Með frumvarpinu er gerð tillaga um ný heildarlög um áhafnir íslenskra skipa. Er markmiðið að einfalda löggjöfina um menntun og þjálfun, öryggisfræðslu, skírteini, lögskráningu, lágmarksmönnun, vinnu- og hvíldartíma, læknisvottorð, heilsu- og tryggingavernd, orlof, heimferðir, vinnuskilyrði o.fl.

Meginmarkmiðið með frumvarpinu er að sameina, samræma og einfalda lagaákvæði ofan nefndra laga. Í nokkrum atriðum eru þó lagðar til efnisbreytingar á ákvæðum laganna út frá þeirri reynslu sem skapast hefur eftir gildistöku laganna og breytingum skv. alþjóðasamningum og EES-gerðum sem tekið hafa gildi gagnvart Íslandi síðan fyrrnefnd lög tóku gildi.

Samtökin ferðaþjónustunnar SAF hafa farið yfir efni frumvarpsins og vilja koma eftirfarandi ábendingum á framfæri.

Samtökin lýsa ánægju með að lögð séu fram drög að lögum sem hafa m.a. það markmið að einfalda, samræma og sameina ákvæði sem mun án efa skila sér inn í rekstrarumhverfi útgerðanna. Stjórnvöld hafa á sl. árum verið að einfalda regluverkið og er það jákvætt. Stjórnvöld eiga að leggja meiri ábyrgð á útgerðirnar sjálfar með því að Samgöngustofa samþykki öryggisstjórnunarkerfi útgerða og hafi svo eftirlit með staðbundnum æfingum. Þetta á sérstaklega við um stuttar útsýnis- og skoðunarferðir.

Frumvarpið hefur tekið smávægilegum breytingum frá þeim drögum sem birtust á samráðsgátt stjórnvalda fyrir á þessu ári.

Í umsögn SAF við drögin á samráðsgátt var m.a. lagt til að stuttar útsýnis- og skoðunarferðir yrðu sérstakur flokkur áhafnalaga. Ráðuneytið hefur brugðist við með því að nú er vísað til útsýnis-, skoðunar- og veiðiferða sem er framfaraskref en ekki þótti ástæða til að greina stuttar ferðir frá öðrum. SAF verða hins vegar að benda á að enn er verið að vísa í útsýnis- og skoðunarferðir í frumvarpinu, alls tvisvar í lagatexta og þrisvar sinnum í greinargerðinni. Er væntanlega um yfirsjón að ræða og því leggja samtökin það til að bætt verði úr því.

Þróun og nýsköpun á þessum vettvangi hefur verið mikil og skapað þjónustuframboð sem veitir viðskiptavinum tækifæri til að velja margskonar fararmáta. Samtök

ferðapjónustunnar og útgerðir hafa um alllangt skeið verið í samskiptum við Samgöngustofu og áður Siglingastofnun um rekstrarumhverfi þeirra skipa sem um ræðir. Í því samhengi hafa samtökin kallað eftir skýrum regluramma utan um stuttar útsýnis- og skoðunarferðir með öryggisstjórnunarkerfi að leiðarljósi sem fjallar um öryggismönnun (áhöfn), öryggisbúnað og aðstæður um borð. Öryggisstjórnunarkerfi á að vera útbúið af útgerð með áhættumat, viðbragðsáætlanir og atvikaferli í huga.

Á þeim rúmu þrjátíu árum sem stuttar útsýnis- og skoðunarferðir hafa verið í boði hér við land hafa þau atvik sem upp hafa komið í umræddum ferðum verið leyst fagmannlega og allar útgerðir verðir til taks ef á aðstoð þarf að halda. Öryggisútbúnaður farþega og íverustaðir hafa verið þróaðir til að bjóða upp á þægilega sjóferð sem hefur það að markmiði að njóta þeirrar náttúru og þess útsýnis sem fyrir augu ber.

Á meðal þeirra mála sem samtökin hafa rætt við stjórnvöld undanfarin ár er krafa um stöðu stýrimanns á skipum í umræddum útsýnis- og skoðunarferðum. Sjónarmið samtakanna hefur verið að stýrimaður er óþarfi í þeim stuttu ferðum sem um ræðir þar sem vaktstaða er langt undir því viðmiði sem fyrirliggjandi lög gera ráð fyrir þar sem umræddar ferðir eru ekki lengri en fimm klst. Þá hafa samtökin einnig bent á að skipstjóri geti gegnt stöðu vélstjóra að ákveðnum skilyrðum uppfylltum án tillits til farþegafjölda.

Þá leggja samtökin til að í reglugerð ráðherra um öryggismönnun farþegabáta og farþega- og flutningaskipa komi tímabundið ákvæði um að á meðan unnið er að innleiðingu laganna verði skipuð þriggja manna mönnunar- og öryggisnefnd fyrir farþegaskip og báta í stuttum útsýnis- skoðunar og veiðiferðum. Nefndin skal skipuð einum fulltrúa samgönguráðuneytis, einum fulltrúa Samtaka ferðapjónustunnar og einum fulltrúa Slysavarnaskóla sjómanna. Hlutverk nefndarinnar er að fara yfir álitamál sem tengjast mönnun og öryggi umræddra skipa og báta og rökstyðja tillögur að öryggismönnun með tilliti til farsviðs og með öryggi farþega í fyrirrúmi.

Samtökin áskilja sér rétt til að koma með frekari ábendingar á síðari stigum.

Virðingarfyllst

F.h. Samtaka ferðapjónustunnar

Baldur Sigmundsson, lögfræðingur

Gunnar Valur Sveinsson, verkefnastjóri